EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2021/783

av den 29 april 2021

om inrättande av ett program för miljö och klimatpolitik (Life) samt om upphävande av förordning (EU) nr 1293/2013

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 192.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ([1]),

med beaktande av Regionkommitténs yttrande ([2]),

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ([3]), och

av följande skäl:

(1) Unionens lagstiftning och politik för miljö, klimat och i relevanta delar för energi har lett till avsevärda förbättringar av miljösituationen. Stora miljö- och klimatutmaningar kvarstår emellertid, och om inget görs kommer de att få betydande negativa konsekvenser för unionen och för unionsmedborgarnas välbefinnande.

(2) Programmet för miljö och klimatpolitik (Life), inrättat genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1293/2013 ([4]), för perioden 2014–2020, är det senaste i en rad unionsprogram sedan 1992 som stöder genomförandet av miljö- och klimatlagstiftningen och politiska prioriteringar för miljö och klimat. I en nyligen gjord halvtidsutvärdering var bedömningen av Life positiv och det ansågs vara ändamålsenligt, effektivt och relevant. Life-programmet 2014–2020 bör därför förlängas, med vissa ändringar som identifierats i halvtidsutvärderingen och i efterföljande bedömningar. Följaktligen bör programmet för miljö och klimatpolitik (Life) (*Life-programmet*) inrättas för en sjuårsperiod så att dess löptid anpassas till den fleråriga budgetramens löptid, som fastställs i rådets förordning (EU, Euratom) 2020/2093 ([5]).

(3) I strävan efter att uppnå de mål som fastställs i unionens lagstiftning, politik och planer, särskilt de mål som anges i kommissionens meddelande av den 11 december 2019 om den europeiska gröna given (*den europeiska gröna given*), och internationella åtaganden för miljö, klimat och i relevanta delar för energi, bör Life-programmet bidra till en rättvis övergång till en hållbar, cirkulär, energieffektiv, klimatneutral och klimattålig ekonomi baserad på förnybar energi, till skydd, återställande och förbättring av kvaliteten på miljön, inklusive luften, vattnet och marken, och av hälsan, och till att stoppa och vända förlusten av biologisk mångfald, inbegripet genom att stödja genomförandet och förvaltningen av Natura 2000-nätverket och motverka förstöringen av ekosystem, antingen

([1]) EUT C 62, 15.2.2019, s. 226.
([2]) EUT C 461, 21.12.2018, s. 156.
([3]) Europaparlamentets ståndpunkt av den 17 april 2019 (ännu inte offentliggjord i EUT) och rådets ståndpunkt vid första behandlingen av den 16 mars 2021 (ännu inte offentliggjord i EUT). Europaparlamentets ståndpunkt av den 26 april 2021 (ännu inte offentliggjord i EUT).
([4]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1293/2013 av den 11 december 2013 om inrättandet av ett program för miljö och klimatpolitik (Life) samt om upphävande av förordning (EG) nr 614/2007 (EUT L 347, 20.12.2013, s. 185).
([5]) Rådets förordning (EU, Euratom) 2020/2093 av den 17 december 2020 om den fleråriga budgetramen 2021–2027 (EUT L 433I, 22.12.2020, s. 11).

genom direkta insatser eller genom att stödja integreringen av dessa mål i andra politikområden. Life-programmet bör också stödja genomförandet av de allmänna handlingsprogram som antagits i enlighet med artikel 192.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget), såsom det sjunde miljöhandlingsprogrammet ([6]) och eventuellt efterföljande miljöhandlingsprogram för unionen.

(4) Unionen har åtagit sig att utveckla ett övergripande svar på målen för hållbar utveckling i Förenta nationernas Agenda 2030 för hållbar utveckling, som lyfter fram det inneboende sambandet mellan förvaltning av naturresurser för att säkerställa deras tillgänglighet på lång sikt och ekosystemtjänster, och kopplingen till både människors hälsa och en hållbar och socialt inkluderande ekonomisk tillväxt. I denna anda bör Life-programmet återspegla principerna om solidaritet, och samtidigt ge ett substantiellt bidrag till både ekonomisk utveckling och social sammanhållning.

(5) För att främja hållbar utveckling bör miljö- och klimatskyddskraven integreras i definitionen och genomförandet av all unionspolitik och unionsverksamhet. Synergier och komplementaritet med unionens övriga finansieringsprogram bör därför främjas, inbegripet genom att underlätta finansiering av verksamhet som kompletterar strategiska integrerade projekt och strategiska naturprojekt och stöder utnyttjande och reproduktion av lösningar som tas fram inom ramen för Life-programmet. Samordning krävs för att förebygga dubbelfinansiering. Kommissionen och medlemsstaterna bör vidta åtgärder för att förhindra administrativ överlappning och en administrativ börda för stödmottagande projekt som följer av rapporteringsskyldigheter enligt olika finansieringsinstrument.

(6) Life-programmet bör bidra till hållbar utveckling och till uppnående av målen i unionens lagstiftning, strategier, planer och internationella åtaganden för miljö, klimat och i relevanta delar för energi, i synnerhet avseende Förenta nationernas Agenda 2030 för hållbar utveckling, konventionen om biologisk mångfald ([7]) och Parisavtalet som antagits inom ramen för Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändringar ([8]) (*Parisavtalet om klimatförändringar*), och, bland annat, konventionen från FN:s ekonomiska kommission för Europa (Unece) om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor ([9]) (*Århuskonventionen*), Uneces konvention om långväga gränsöverskridande luftföroreningar, FN:s Baselkonvention om kontroll av gränsöverskridande transporter och om slutligt omhändertagande av farligt avfall, FN:s Rotterdamkonvention om förfarandet med förhandsgodkännande sedan information lämnats för vissa farliga kemikalier och bekämpningsmedel i internationell handel, och FN:s Stockholmskonvention om långlivade organiska föroreningar.

(7) Unionen fäster stor vikt vid den långsiktiga hållbarheten för resultaten av de projekt som finansieras genom Life-programmet, och vid kapaciteten att säkerställa och upprätthålla dessa resultat efter det att projekten har genomförts, bland annat genom att projekten fortsätter eller genom att resultaten reproduceras eller överförs.

(8) För att uppfylla unionens åtaganden enligt Parisavtalet om klimatförändringar krävs att unionen omvandlas till ett hållbart, cirkulärt, energieffektivt, klimatneutralt och klimattåligt samhälle baserat på förnybar energi. En sådan omvandling kräver i sin tur åtgärder som är särskilt inriktade på de sektorer som bidrar mest till de nuvarande nivåerna av växthusgasutsläpp och föroreningar, och åtgärder som främjar energieffektivitet och förnybar energi samt bidrar till genomförandet av ramen för energi- och klimatpolitiken fram till 2030 och medlemsstaternas integrerade nationella energi- och klimatplaner och till genomförandet av unionens långsiktiga klimat- och energistrategi, i linje med de långsiktiga målen i Parisavtalet om klimatförändringar. Life-programmet bör också omfatta åtgärder som bidrar till genomförandet av unionens politik för klimatanpassning för att minska sårbarheten för klimatförändringarnas negativa effekter.

([6]) Europaparlamentets och rådets beslut nr 1386/2013/EU av den 20 november 2013 om ett allmänt miljöhandlingsprogram för unionen till 2020 – Att leva gott inom planetens gränser (EUT L 354, 28.12.2013, s. 171).
([7]) Rådets beslut 93/626/EEG av den 25 oktober 1993 om ingående av konventionen om biologisk mångfald (EGT L 309, 13.12.1993, s. 1).
([8]) EUT L 282, 19.10.2016, s. 4.
([9]) EUT L 124, 17.5.2005, s. 4.

(9) Projekt inom ramen för Life-programmets nya delprogram *Övergång till ren energi* bör inriktas på kapacitetsuppbyggnad och spridning av kunskap, färdigheter, innovativa tekniker, metoder och lösningar för att uppnå målen i unionens lagstiftning och politik för övergången till förnybar energi och ökad energieffektivitet. Sådan kapacitetsuppbyggnad och spridning är i regel samordnings- och stödåtgärder med högt mervärde på unionsnivå, som syftar till att undanröja marknadshinder som hämmar den socioekonomiska övergången till hållbar energi, och huvudsakligen avser små och medelstora enheter liksom flera aktörer, inbegripet lokala och regionala myndigheter och ideella organisationer. Sådana åtgärder medför många sidovinster, såsom bekämpning av energifattigdom, förbättrad inomhusluftkvalitet, minskade lokala föroreningar tack vare förbättrad energieffektivitet och ökad spridning av förnybar energi, samt bidrar till positiva lokala ekonomiska effekter och en mer socialt inkluderande tillväxt.

(10) För att bidra till begränsningen av klimatförändringarna och till unionens internationella åtaganden vad gäller utfasning av fossila bränslen måste omvandlingen av energisektorn påskyndas. Åtgärder för kapacitetsuppbyggnad som stöder energieffektivitet och förnybar energi, som fram till 2020 finansieras inom ramen för Horisont 2020 ([10]), bör integreras i Life-programmets nya delprogram *Övergång till ren energi*, eftersom deras syfte inte är att finansiera spetskompetens och skapa innovation, utan att underlätta utnyttjandet av redan tillgänglig teknik för förnybar energi och energieffektivitet, vilket kommer att bidra till en begränsning av klimatförändringarna. Life-programmet bör involvera alla berörda parter och sektorer som spelar en roll för övergången till ren energi. Införandet av sådana kapacitetsuppbyggande åtgärder i Life-programmet har potential att skapa synergier mellan delprogrammen och ökar den övergripande samstämmigheten i unionsfinansieringen. Därför bör uppgifter om utnyttjandet av befintliga forskningsresultat och innovativa lösningar i projekten inom Life-programmet samlas in och spridas, inbegripet från Horisont Europa-programmet inrättat enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/695 ([11]) (*Horisont Europa*) och dess föregångare.

(11) Enligt den konsekvensbedömning som åtföljer kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2002 ([12]), som ändrade Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/27/EU ([13]), kommer det att krävas ytterligare investeringar på uppskattningsvis 177 miljarder EUR per år under perioden 2021–2030 för att uppnå unionens energimål för 2030. De största bristerna rör investeringar för minskning av koldioxidutsläppen från byggnader för att öka energieffektivitet och användningen av småskaliga förnybara energikällor, där kapital måste inriktas på projekt av mycket decentraliserad karaktär. Ett av målen med delprogrammet *Övergång till ren energi*, som omfattar energieffektivitet och ett snabbt införande av förnybar energi, är att bygga upp kapacitet för utvecklingen och aggregeringen av sådana projekt, för att därigenom också bidra till att absorbera medel från de europeiska struktur- och investeringsfonderna och fungera som en katalysator för investeringar i förnybar energi och energieffektivitet, även med hjälp av finansieringsinstrumenten enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/523 ([14]).

(12) Life-programmet är det enda program som är särskilt inriktat på miljö och klimatpolitiken och spelar därför en avgörande roll som stöd i genomförandet av unionens lagstiftning och politik på dessa områden.

(13) Synergier med Horisont Europa bör underlätta identifiering och fastställande av behoven av forskning och innovation vad gäller hantering av miljö-, klimat- och energiutmaningar inom unionen under planeringsprocessen för strategisk forskning och innovation inom Horisont Europa. Life-programmet bör fortsätta att fungera som en katalysator för genomförandet av unionens lagstiftning och politik för miljö, klimat och i relevanta delar för

([10]) Rådets beslut 2013/743/EU av den 3 december 2013 om inrättande av det särskilda programmet för genomförande av Horisont 2020 – ramprogrammet för forskning och innovation (2014–2020) och om upphävande av beslut 2006/971/EG, 2006/972/EG, 2006/973/EG, 2006/974/EG och 2006/975/EG (EUT L 347, 20.12.2013, s. 965).

([11]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/695 av den 28 april 2021 om inrättande av Horisont Europa – ramprogrammet för forskning och innovation, om fastställande av dess regler för deltagande och spridning och om upphävande av förordningarna (EU) nr 1290/2013 och (EU) nr 1291/2013 (EUT L 170, 12.5.2021, s. 1).

([12]) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2002 av den 11 december 2018 om ändring av direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet (EUT L 328, 21.12.2018, s. 210).

([13]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/27/EU av den 25 oktober 2012 om energieffektivitet, om ändring av direktiven 2009/125/EG och 2010/30/EU och om upphävande av direktiven 2004/8/EG och 2006/32/EG (EUT L 315, 14.11.2012, s. 1).

([14]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/523 av den 24 mars 2021 om inrättande av InvestEU-programmet och om ändring av förordning (EU) 2015/1017 (EUT L 107, 26.3.2021, s. 30).

energi, inbegripet genom att integrera och tillämpa forsknings- och innovationsresultat från Horisont Europa och bidra till att de används i större skala om detta kan bidra till att ta itu med miljö-, klimat- eller energiomställningsfrågor. Europeiska innovationsrådet inom Horisont Europa kan ge stöd för att utöka och kommersialisera nya banbrytande idéer som kan uppkomma vid genomförandet av Life-projekt. På samma sätt bör även synergier med innovationsfonden inom ramen för utsläppshandelssystemet, som inrättats enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG ([15]), beaktas.

(14) En åtgärd som har fått bidrag från Life-programmet bör också kunna erhålla bidrag från andra unionsprogram, förutsatt att sådana bidrag inte täcker samma kostnader. Åtgärder som får kumulativ finansiering från olika unionsprogram bör endast granskas en gång, med beaktande av alla berörda unionsprogram och deras respektive tillämpliga regler.

(15) Kommissionens meddelande av den 3 februari 2017 om granskningen av genomförandet av EU:s miljöpolitik: Gemensamma utmaningar och hur vi kan samarbeta för att nå bättre resultat visar att betydande framsteg krävs för att påskynda genomförandet av unionens miljöregelverk och öka integreringen av miljö- och klimatmål i andra politikområden. Life-programmet bör därför fungera som en katalysator för hanteringen av övergripande systemiska utmaningar liksom de bakomliggande orsakerna till de genomförandebrister som fastställts i granskningen av genomförandet av miljöpolitiken och för att åstadkomma de nödvändiga framstegen genom att utveckla, prova och reproducera nya tillvägagångssätt; stödja utarbetande, övervakning och översyn av politiken; förbättra styrningen i frågor som rör miljö, klimatförändringar och den därmed sammanhängande övergången till ren energi, inbegripet genom ökad delaktighet för berörda parter på alla nivåer, kapacitetsuppbyggnad, kommunikation och medvetenhet; mobilisering av investeringar från unionens investeringsprogram eller andra finansieringskällor och genom stödåtgärder för att övervinna de olika hindren för ett ändamålsenligt genomförande av viktiga planer som krävs enligt miljölagstiftningen.

(16) För att stoppa och vända förlusten av biologisk mångfald och förstöringen av ekosystemen, inbegripet i marina ekosystem, krävs stöd till utarbetande, genomförande, upprätthållande och bedömning av unionens relevanta lagstiftning och politik, inbegripet kommissionens meddelande av den 20 maj 2020 om EU:s strategi för biologisk mångfald för 2030 – Ge naturen större plats i våra liv, rådets direktiv 92/43/EEG ([16]), Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG ([17]) och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1143/2014 ([18]), särskilt genom utveckling av kunskapsbasen för utarbetande och genomförande av politik och genom utveckling, provning, demonstration och tillämpning av bästa praxis och lösningar, såsom ändamålsenlig förvaltning, i liten skala eller skräddarsydda för särskilda lokala, regionala eller nationella förhållanden, inbegripet integrerade tillvägagångssätt för genomförandet av de prioriterade planer för åtgärder som antagits enligt direktiv 92/43/EEG. Den här förordningen bör bidra till integreringen av åtgärder för biologisk mångfald i unionens politik och till uppnåendet av det övergripande målet att anslå 7,5 % av de årliga utgifterna inom ramen för den fleråriga budgetramen till målen för biologisk mångfald 2024 och 10 % av de årliga utgifterna inom ramen för den fleråriga budgetramen till målen för biologisk mångfald 2026 och 2027, samtidigt som de befintliga överlappningarna mellan klimatmålen och målen för biologisk mångfald beaktas.

Unionen och medlemsstater bör spåra sina utgifter kopplade till biologisk mångfald för att fullgöra sina rapporteringsskyldigheter enligt konventionen om biologisk mångfald. Kraven på spårning som föreskrivs i annan relevant unionslagstiftning bör också uppfyllas. Unionsutgifter kopplade till biologisk mångfald bör spåras i enlighet med en ändamålsenlig, transparent och övergripande metod som ska fastställas av kommissionen i samarbete med Europaparlamentet och rådet, i enlighet med det interinstitutionella avtalet av den

([15]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG av den 13 oktober 2003 om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom unionen och om ändring av rådets direktiv 96/61/EG (EUT L 275, 25.10.2003, s. 32).

([16]) Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (EGT L 206, 22.7.1992, s. 7).

([17]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar (EUT L 20, 26.1.2010, s. 7).

([18]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1143/2014 av den 22 oktober 2014 om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter (EUT L 317, 4.11.2014, s. 35).

16 december 2020 mellan Europaparlamentet, Europeiska unionens råd och Europeiska kommissionen om budgetdisciplin, samarbete i budgetfrågor och sund ekonomisk förvaltning samt om nya egna medel, inbegripet en färdplan för införandet av nya egna medel ([19]).

(17) Den senaste tidens utvärderingar och bedömningar, inbegripet halvtidsöversynen av EU:s strategi för biologisk mångfald fram till 2020 och kontrollen av naturskyddslagstiftningens ändamålsenlighet, visar att en av de främsta underliggande orsakerna till bristande genomförande av unionens naturskyddslagstiftning och strategin för biologisk mångfald är avsaknaden av tillräcklig finansiering.

Unionens huvudsakliga finansieringsinstrument, inbegripet Europeiska regionala utvecklingsfonden inrättad enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1301/2013 ([20]) (*Europeiska regionala utvecklingsfonden*) och Sammanhållningsfonden inrättad enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1300/2013 ([21]) (*Sammanhållningsfonden*), Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling inrättad enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1305/2013 ([22]) (*Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling*), Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden inrättad enligt en Europaparlamentets och rådets förordning om Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden och om upphävande av förordning (EU) nr 508/2014 (*Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden*), skulle kunna ge ett viktigt kompletterande bidrag för att tillgodose dessa behov. Life-programmet skulle kunna göra integreringen ännu mer effektiv genom strategiska naturprojekt som är ägnade att fungera som en katalysator för genomförandet av unionens lagstiftning och politik för natur och biologisk mångfald, inbegripet de åtgärder som anges i de prioriterade planer för åtgärder som antagits enligt direktiv 92/43/EEG. De strategiska naturprojekten bör stödja åtgärdsprogram i medlemsstaterna som syftar till att integrera relevanta mål för natur och biologisk mångfald i övriga politikområden och finansieringsprogram, och därigenom säkerställa att tillräckliga medel mobiliseras för att genomföra politiken på dessa områden.

Medlemsstaterna bör inom sin strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken ha rätt att besluta att använda en viss andel av anslagen från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling för att stärka stödet för åtgärder som kompletterar strategiska naturprojekt enligt vad som definieras i denna förordning.

(18) Främjande av den cirkulära ekonomin och resurseffektivitet kräver en förändring av det sätt på vilket material och produkter, inbegripet plast, utformas, produceras, konsumeras, repareras, återanvänds, materialåtervinns och bortskaffas, och ett fokus på produkternas hela livscykel. Life-programmet bör bidra till övergången till en cirkulär ekonomisk modell genom ekonomiskt stöd som inriktas på en rad olika aktörer, såsom företag, myndigheter och konsumenter, i synnerhet genom att tillämpa, utveckla och reproducera bästa teknik, praxis och lösningar som är skräddarsydda för lokala, regionala eller nationella förhållanden, inbegripet genom integrerade tillvägagångssätt för tillämpningen av avfallshierarkin och genomförandet av planer för avfallshantering och förebyggande av avfall. Genom att stödja genomförandet av kommissionens meddelande av den 16 januari 2018 om en europeisk strategi för plast i en cirkulär ekonomi skulle åtgärder kunna vidtas i synnerhet för att ta itu med problemet med marint skräp.

(19) En hög nivå av miljöskydd är av grundläggande betydelse för unionsmedborgarnas hälsa och välmående. Life-programmet bör stödja unionens mål vad gäller framställning och användning av kemikalier på sätt som minimerar de betydande negativa effekterna för människors hälsa och miljön, för att uppnå målet om en giftfri miljö i

([19]) EUT L 433I, 22.12.2020, s. 28.

([20]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1301/2013 av den 17 december 2013 om Europeiska regionala utvecklingsfonden och om särskilda bestämmelser för målet Investering för tillväxt och sysselsättning samt om upphävande av förordning (EG) nr 1080/2006 (EUT L 347, 20.12.2013, s. 289).

([21]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1300/2013 av den 17 december 2013 om Sammanhållningsfonden och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1084/2006 (EUT L 347, 20.12.2013, s. 281).

([22]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1305/2013 av den 17 december 2013 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1698/2005 (EUT L 347, 20.12.2013, s. 487).

unionen. Life-programmet bör också stödja verksamhet som främjar genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/49/EG ([23]) i syfte att uppnå bullernivåer som inte medför avsevärda negativa konsekvenser och risker för människors hälsa.

(20) Unionens långsiktiga mål vad gäller luftpolitiken är att uppnå luftkvalitetsnivåer som inte medför betydande negativa konsekvenser och risker för människors hälsa och för miljön, samtidigt som synergierna mellan förbättringar av luftkvaliteten och minskning av växthusgasutsläppen stärks. Allmänhetens medvetenhet om luftföroreningar är hög, och medborgarna förväntar sig att myndigheterna ska agera, särskilt i områden där befolkningen och ekosystemen utsätts för höga nivåer av luftföroreningar. I Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2284 ([24]) understryks att unionsfinansiering kan ha betydelse för att uppnå målen för ren luft. Life-programmet bör därför stödja projekt, inbegripet strategiska integrerade projekt, som har potential att mobilisera offentliga och privata medel, att fungera som exempel på bästa praxis samt fungera som en katalysator för genomförandet av planer och lagstiftning för luftkvalitet på lokal, regional, multiregional, nationell och transnationell nivå.

(21) I Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG ([25]) fastställdes en ram för skyddet av unionens ytvatten, kustvatten, vatten i övergångszon och grundvatten. Målen med det direktivet skulle stödjas av bättre genomförande och ökad integrering av vattenpolitikens mål i andra politikområden. Life-programmet bör därför stödja projekt som medverkar till ett ändamålsenligt genomförande av direktiv 2000/60/EG och andra relevanta delar av unionens vattenlagstiftning som bidrar till att god status uppnås i unionens vattenförekomster genom tillämpning, utveckling och reproduktion av bästa praxis samt genom mobilisering av kompletterande åtgärder inom ramen för andra unionsprogram eller finansieringskällor.

(22) Skydd och återställande av den marina miljön är ett av de övergripande målen för unionens miljöpolitik. Life-programmet bör stödja följande: förvaltning, bevarande, återställande och övervakning av biologisk mångfald och marina ekosystem, särskilt i marina områden inom Natura 2000, och skydd av arter i enlighet med de prioriterade planer för åtgärder som antagits enligt direktiv 92/43/EEG; uppnående av god miljöstatus i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/56/EG ([26]); främjande av rena och friska hav; genomförande av kommissionens meddelande av den 16 januari 2018 om en europeisk strategi för plast i en cirkulär ekonomi, i synnerhet för att försöka lösa problemet med förlorade fiskeredskap och marint skräp; och främjande av unionens deltagande i världshavsförvaltningen, som är avgörande för att uppnå målen i Förenta nationernas Agenda 2030 för hållbar utveckling och garantera friska hav för framtida generationer. Life-programmets strategiska integrerade projekt och strategiska naturprojekt bör inkludera relevanta åtgärder som syftar till att skydda den marina miljön.

(23) Förbättrad styrning i miljöfrågor, frågor om klimatförändring och dithörande frågor om energiomställning kräver medverkan från det civila samhället genom ökad medvetenhet bland allmänheten, inbegripet genom en kommunikationsstrategi som tar hänsyn till nya medier och sociala nätverk, konsumentengagemang och ett bredare deltagande från berörda parter, inbegripet icke-statliga organisationer, vid samråd om och genomförande av därmed sammanhängande politik på alla nivåer. Det är därför lämpligt att Life-programmet stöder ett brett spektrum av icke-statliga organisationer och nätverk av ideella enheter som arbetar för mål av allmänt unionsintresse, och som främst är verksamma inom området miljö eller klimatpolitik, genom att på ett konkurrensutsatt och transparent sätt bevilja driftsbidrag i syfte att hjälpa sådana icke-statliga organisationer, nätverk och enheter att på ett ändamålsenligt sätt bidra till unionens politik och bygga upp och stärka sin kapacitet att bli effektivare partner.

([23]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/49/EG av den 25 juni 2002 om bedömning och hantering av omgivningsbuller (EGT L 189, 18.7.2002, s. 12).

([24]) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2284 av den 14 december 2016 om minskning av nationella utsläpp av vissa luftföroreningar, om ändring av direktiv 2003/35/EG och om upphävande av direktiv 2001/81/EG (EUT L 344, 17.12.2016, s. 1).

([25]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område (EGT L 327, 22.12.2000, s. 1).

([26]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/56/EG av den 17 juni 2008 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på havsmiljöpolitikens område (Ramdirektiv om en marin strategi) (EUT L 164, 25.6.2008, s. 19).

(24) Medan bättre styrning på alla nivåer bör vara ett övergripande mål för Life-programmets alla delprogram, bör Life-programmet stödja utarbetande, genomförande, upprätthållande och efterlevnad av miljö- och klimatregelverk, i synnerhet av den övergripande lagstiftningen om miljöstyrning, inbegripet den lagstiftning som genomför Århuskonventionen.

(25) Life-programmet bör förbereda marknadsaktörerna för och stödja dem i övergången till en hållbar, cirkulär, energieffektiv, klimatneutral och klimattålig ekonomi baserad på förnybar energi genom att prova nya affärsmöjligheter, förbättra yrkeskunskaper, underlätta konsumenternas tillgång till hållbara produkter och tjänster, engagera och stärka opinionsbildare, och prova nya metoder för att anpassa befintliga processer och företagsklimatet. För att stödja en bredare marknadsspridning av hållbara lösningar bör allmänhetens acceptans och konsumenternas engagemang främjas.

(26) Life-programmet är utformat för att stödja demonstration av teknik, tillvägagångssätt och bästa praxis som kan reproduceras och utökas. Innovativa lösningar skulle bidra till förbättrad miljöprestanda och hållbarhet, särskilt för framtagandet av hållbara jordbruksmetoder i de områden som är aktiva inom klimat, vatten, mark, biologisk mångfald och avfall. I detta avseende bör synergier med andra program och politikområden betonas, såsom det europeiska innovationspartnerskapet för produktivitet och hållbarhet inom jordbruket och EU:s miljölednings- och miljörevisionsordning.

(27) På unionsnivå finansieras stora investeringar i miljö- och klimatåtgärder huvudsakligen genom unionens stora finansieringsprogram. Det är därför nödvändigt att öka integreringsinsatserna för att säkerställa hållbarhet, säkring av biologisk mångfald och klimatsäkring av verksamhet inom ramen för unionens övriga finansieringsprogram samt integrering av skyddsmekanismer för hållbarhet i alla unionsinstrument. Med tanke på deras funktion som katalysator bör strategiska integrerade projekt och strategiska naturprojekt som utarbetas inom ramen för Life-programmet mobilisera finansieringsmöjligheter inom ramen för dessa finansieringsprogram och andra finansieringskällor, såsom nationell finansiering, och skapa synergier.

(28) De strategiska naturprojektens och de strategiska integrerade projektens framgång är beroende av ett nära samarbete mellan nationella, regionala och lokala myndigheter och de icke-statliga aktörer som påverkas av Life-programmets mål. Principerna om insyn och offentliggörande bör därför tillämpas när det gäller beslut om utarbetande, genomförande, bedömning och övervakning av projekt, särskilt i fråga om integrering eller när flera finansieringskällor är inblandade.

(29) För att ge uttryck för vikten av att bekämpa klimatförändringar på ett samordnat och ambitiöst sätt, i linje med unionens åtaganden att genomföra Parisavtalet om klimatförändringar och uppfylla Förenta nationernas mål för hållbar utveckling, kommer Life-programmet att bidra till integreringen av klimatåtgärder och uppnåendet av det övergripande målet att minst 30 % av utgifterna i EU-budgeten ska stödja klimatmål. Åtgärder inom ramen för Life-programmet väntas bidra med 61 % av Life-programmets totala finansieringsram till klimatmål. De berörda åtgärderna kommer att identifieras under Life-programmets utarbetande och genomförande och omprövas i samband med relevanta utvärderingar och översyner. I linje med den europeiska gröna given bör åtgärder inom ramen för Life-programmet respektera principen om att *inte vålla skada*.

(30) Vid genomförandet av Life-programmet bör vederbörlig hänsyn tas till strategin för de yttersta randområdena, som återfinns i kommissionens meddelande av den 24 oktober 2017 om ett starkare och förnyat strategiskt partnerskap med EU:s yttersta randområden, med beaktande av artikel 349 i EUF-fördraget och dessa områdens särskilda behov och sårbarhet. Unionens politik på andra områden än miljö, klimat och i relevanta delar energi bör också beaktas.

(31) Till stöd för genomförandet av Life-programmet bör kommissionen samarbeta med Life-programmets nätverk för nationella kontaktpunkter för att stimulera samarbete i syfte att förbättra och göra de nationella kontaktpunkternas tjänster i hela unionen mer ändamålsenliga, för att öka den övergripande kvaliteten på inlämnade förslag, anordna seminarier och workshoppar, offentliggöra förteckningar över projekt som finansierats inom ramen för Life-programmet eller genomföra annan verksamhet, såsom mediekampanjer, för att bättre sprida projektresultaten och

underlätta utbyte av erfarenheter, kunskaper och bästa praxis och reproduktion av projektresultat i hela unionen, och därmed främja samarbete och kommunikation. Sådan verksamhet bör särskilt inriktas på medlemsstater med lågt utnyttjande av medel och bör underlätta kommunikation och samarbete mellan bidragsmottagare, sökande och berörda parter för avslutade eller pågående projekt inom samma område. Det är avgörande att sådan kommunikations- och samarbetsverksamhet riktar sig till regionala och lokala myndigheter och till berörda parter.

(32) Kvalitet bör vara det kriterium som styr projektutvärderings- och tilldelningsförfarandet inom Life-programmet. I syfte att underlätta genomförandet av Life-programmets mål i hela unionen och främja projektförslag av hög kvalitet bör finansiering göras tillgänglig för projekt för tekniskt bistånd som syftar till ett verkligt deltagande i Life-programmet. Kommissionen bör eftersträva en verklig, kvalitetsbaserad geografisk täckning i hela unionen, inbegripet genom att bistå medlemsstaterna för att höja projektens kvalitet genom kapacitetsuppbyggnad. Lågt verkligt deltagande, stödberättigande verksamhet samt tilldelningskriterierna för Life-programmet bör specificeras i det fleråriga arbetsprogrammet och bygga på deltagandet av och framgångsgraden för sökande från berörda medlemsstater, med beaktande av bland annat befolkning och befolkningstäthet, den totala arealen Natura 2000-områden i varje medlemsstat uttryckt som andelen av den totala arealen Natura 2000-områden, och andelen av en medlemsstats territorium som täcks av Natura 2000-områden. Stödberättigande verksamhet bör vara av sådant slag att den syftar till att höja projektansökningarnas kvalitet.

(33) I enlighet med kommissionens meddelande av den 18 januari 2018 om EU:s åtgärder för att förbättra efterlevnaden av miljölagstiftningen och miljöstyrningen, inrättades Europeiska unionens nätverk för genomförande och upprätthållande av miljölagstiftningen (Impel), det europeiska nätverket för miljöåklagare (ENPE) och Europeiska unionens miljödomarförening (EUFJE) för att underlätta samarbetet mellan medlemsstaterna och för att spela en unik roll i upprätthållandet av unionens miljölagstiftning. De bidrar avsevärt till ökad konsekvens i genomförandet och upprätthållandet av unionens miljölagstiftning i hela unionen, varigenom snedvridning av konkurrensen undviks och kvaliteten på miljötillsyn och brottsbekämpningsmekanismer förbättras genom nätverksbildning på både unions- och medlemsstatsnivå, och de tillhandahåller utbyte av information och erfarenheter på olika administrativa nivåer genom utbildning och djupgående diskussioner om miljöfrågor och aspekter på upprätthållande, inbegripet övervaknings- och tillståndsförfaranden. Mot bakgrund av deras bidrag till Life-programmets mål är det lämpligt att tillåta tilldelning av bidrag till Impel, ENPE och EUFJE utan ansökningsomgång i syfte att fortsätta att ge stöd till dessa organs verksamhet. Dessutom finns det andra fall där det kanske inte krävs någon ansökningsomgång enligt de allmänna kraven i Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2018/1046 ([27]) (*budgetförordningen*), till exempel för organ som utsetts av medlemsstaterna och som verkar under deras ansvar, när dessa medlemsstater identifieras som bidragsmottagare genom en unionsrättsakt.

(34) Det är lämpligt att fastställa en finansieringsram för Life-programmet som ska utgöra det särskilda referensbeloppet i den mening som avses i punkt 18 i det interinstitutionella avtalet av den 16 december 2020 mellan Europaparlamentet, Europeiska unionens råd och Europeiska kommissionen om budgetdisciplin, samarbete i budgetfrågor och sund ekonomisk förvaltning samt om nya egna medel, inbegripet en färdplan för införandet av nya egna medel, för Europaparlamentet och rådet under det årliga budgetförfarandet.

(35) De maximala medfinansieringssatserna för bidrag som finansieras genom Life-programmet bör ligga på de nivåer som krävs för att upprätthålla en ändamålsenlig stödnivå från Life-programmet. I syfte att beakta den nödvändiga anpassbarhet som krävs för att ta hänsyn till det befintliga spektrumet av åtgärder och enheter bör specifika medfinansieringssatser bidra till ökad säkerhet, samtidigt som en viss grad av flexibilitet upprätthålls som står i proportion till specifika behov eller krav. De specifika medfinansieringssatserna bör alltid följa de fastställda relevanta maximala medfinansieringssatserna.

([27]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2018/1046 av den 18 juli 2018 om finansiella regler för unionens allmänna budget, om ändring av förordningarna (EU) nr 1296/2013, (EU) nr 1301/2013, (EU) nr 1303/2013, (EU) nr 1304/2013, (EU) nr 1309/2013, (EU) nr 1316/2013, (EU) nr 223/2014, (EU) nr 283/2014 och beslut nr 541/2014/EU samt om upphävande av förordning (EU, Euratom) nr 966/2012 (EUT L 193, 30.7.2018, s. 1).

(36) Budgetförordningen som antagits av Europaparlamentet och rådet på grundval av artikel 322 i EUF-fördraget är tillämplig på den här förordningen. I budgetförordningen fastställs regler för genomförande av unionens budget, inklusive regler om bidrag, priser, upphandling, indirekt förvaltning, finansieringsinstrument, budgetgarantier, ekonomiskt stöd och ersättning till externa experter, och det föreskrivs kontroller av ansvaret hos aktörer i budgetförvaltningen. Regler som antas på grundval av artikel 322 i EUF-fördraget innefattar även en generell villkorlighetsordning för skydd av unionens budget.

(37) I enlighet med budgetförordningen, Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 ([28]) samt rådets förordningar (EG, Euratom) nr 2988/95 ([29]), (Euratom, EG) nr 2185/96 ([30]) och (EU) 2017/1939 ([31]) ska unionens ekonomiska intressen skyddas genom proportionella åtgärder, inbegripet åtgärder avseende förebyggande, upptäckt, korrigering och utredning av oriktigheter, inklusive bedrägerier, avseende krav på återbetalning av medel som förlorats, betalats ut på felaktiga grunder eller använts felaktigt samt, när så är lämpligt, avseende påförande av administrativa sanktioner. I enlighet med förordningarna (Euratom, EG) nr 2185/96 och (EU, Euratom) nr 883/2013 har Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) befogenhet att göra administrativa utredningar, inklusive kontroller och inspektioner på platsen, i syfte att fastställa om det har förekommit bedrägerier, korruption eller annan olaglig verksamhet som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen.

I enlighet med förordning (EU) 2017/1939 har Europeiska åklagarmyndigheten (Eppo) befogenhet att utreda och lagföra brott som skadar unionens ekonomiska intressen, i enlighet med vad som föreskrivs i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/1371 ([32]). I enlighet med budgetförordningen ska varje person eller enhet som mottar medel från unionen samarbeta till fullo för att skydda unionens ekonomiska intressen, bevilja kommissionen, Olaf, revisionsrätten och – när det gäller de medlemsstater som deltar i fördjupat samarbete enligt förordning (EU) 2017/1939 – Eppo de rättigheter och den tillgång som krävs och säkerställa att tredje parter som är involverade i förvaltningen av medel från unionen beviljar likvärdiga rättigheter.

(38) Valet av finansieringstyp och genomförandemetoder för Life-programmets budget bör göras utifrån vad som är bäst för att uppnå åtgärdernas specifika mål och för att åstadkomma resultat, med beaktande särskilt av kostnaderna för kontroller, den administrativa bördan och den förväntade risken för bristande regelefterlevnad. Vad gäller bidrag bör även användning av enhetsbelopp, schablonsatser och skalor för enhetskostnader beaktas. Kommissionen bör säkerställa att genomförandet är lättförståeligt och arbeta för en verklig förenkling till förmån för projektutvecklare.

(39) När så är lämpligt bör Life-programmets politiska mål också hanteras med hjälp av finansieringsinstrument och budgetgarantier enligt förordning (EU) 2021/523, inbegripet genom det anslagna beloppet från Life-programmet, enligt vad som anges i de fleråriga arbetsprogrammen inom det programmet.

(40) Enligt artikel 94 i rådets beslut 2013/755/EU ([33]) är enheter i utomeuropeiska länder och territorier berättigade till finansiering i enlighet med Life-programmets regler och mål och eventuella ordningar som är tillämpliga för den medlemsstat till vilken det berörda utomeuropeiska landet eller territoriet är knutet. Sådana enheters deltagande i Life-programmet bör främst inriktas på projekt som faller inom ramen för delprogrammet *Natur och biologisk mångfald*.

([28]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 av den 11 september 2013 om utredningar som utförs av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1073/1999 och rådets förordning (Euratom) nr 1074/1999 (EUT L 248, 18.9.2013, s. 1).

([29]) Rådets förordning (EG, Euratom) nr 2988/95 av den 18 december 1995 om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen (EGT L 312, 23.12.1995, s. 1).

([30]) Rådets förordning (Euratom, EG) nr 2185/96 av den 11 november 1996 om de kontroller och inspektioner på platsen som kommissionen utför för att skydda Europeiska gemenskapernas finansiella intressen mot bedrägerier och andra oegentligheter (EGT L 292, 15.11.1996, s. 2).

([31]) Rådets förordning (EU) 2017/1939 av den 12 oktober 2017 om genomförande av fördjupat samarbete om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten (EUT L 283, 31.10.2017, s. 1).

([32]) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/1371 av den 5 juli 2017 om bekämpande genom straffrättsliga bestämmelser av bedrägeri som riktar sig mot unionens finansiella intressen (EUT L 198, 28.7.2017, s. 29).

([33]) Rådets beslut 2013/755/EU av den 25 november 2013 om associering av de utomeuropeiska länderna och territorierna med Europeiska unionen (ULT-beslutet) (EUT L 344, 19.12.2013, s. 1).

(41) Det frivilliga systemet för biologisk mångfald och ekosystemtjänster i utomeuropeiska territorier (Best) främjar bevarande av biologisk mångfald, inklusive marin biologisk mångfald, och hållbar användning av ekosystemtjänster, inbegripet ekosystembaserade tillvägagångssätt för anpassning till och begränsning av klimatförändringar i unionens yttersta randområden och utomeuropeiska länder och territorier. Genom den förberedande Best-åtgärden som antogs 2011 och de efterföljande Best 2.0-programmet och Best-projektet för de yttersta randområdena (BEST RUP) har Best bidragit till att öka medvetenheten om den ekologiska betydelsen av de yttersta randområdena och de utomeuropeiska länderna och territorierna och deras nyckelroll i bevarandet av den biologiska mångfalden på global nivå. Kommissionen uppskattar att behovet av ekonomiskt stöd för projekt på plats i dessa territorier uppgår till 8 miljoner EUR per år. I sina ministerförklaringar från 2017 och 2018 har de utomeuropeiska länderna och territorierna uttryckt sin uppskattning för detta system med små bidrag för biologisk mångfald. Det är därför lämpligt att Life-programmet finansierar små bidrag för biologisk mångfald, inbegripet kapacitetsuppbyggnad och åtgärder som har en katalytisk effekt, i både de yttersta randområdena och de utomeuropeiska länderna och territorierna.

(42) Life-programmet bör vara öppet för tredjeländer i enlighet med de avtal mellan unionen och dessa länder som fastställer de särskilda villkoren för deras deltagande.

(43) Tredjeländer som är medlemmar i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) får delta i unionens program inom ramen för det samarbete som inrättas genom avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet ([34]), av vilket följer att programmen ska genomföras på grundval av ett beslut antaget inom ramen för det avtalet. Tredjeländer får också delta på grundval av andra rättsliga instrument. En särskild bestämmelse bör införas i denna förordning som kräver att tredjeländer beviljar de rättigheter och den tillgång som krävs för att den behöriga utanordnaren, Olaf och revisionsrätten ska kunna utöva sina respektive befogenheter på ett heltäckande sätt.

(44) Enligt punkterna 22 och 23 i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning ([35]) bör Life-programmet utvärderas på grundval av information som samlats in i enlighet med särskilda övervakningskrav, samtidigt som en administrativ börda, särskilt för medlemsstaterna, och överreglering undviks. Dessa krav bör när så är lämpligt innefatta mätbara indikatorer som kan användas som utgångspunkt för utvärdering av Life-programmets faktiska konsekvenser. Life-programmets fulla effekt uppstår genom indirekta, långsiktiga och svårmätbara bidrag till uppnåendet av unionens samtliga miljö- och klimatmål. För övervakningen av Life-programmet bör direkta outputindikatorer och spårningskrav som föreskrivs i denna förordning kompletteras genom aggregering av särskilda indikatorer på projektnivå som ska anges i fleråriga arbetsprogram eller i meddelanden om ansökningsomgångar, bland annat när det gäller Natura 2000 och utsläpp av vissa luftföroreningar.

(45) För att säkerställa enhetliga villkor för genomförandet av denna förordning i fråga om antagandet av de fleråriga arbetsprogrammen bör kommissionen tilldelas genomförandebefogenheter. Dessa befogenheter bör utövas i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 ([36]).

(46) I syfte att säkerställa att stöd från och genomförande av Life-programmet är förenligt med unionens politik och prioriteringar bör befogenheten att anta akter i enlighet med artikel 290 i EUF-fördraget delegeras till kommissionen med avseende på att ändra denna förordning genom att se över eller komplettera indikatorerna eller att komplettera denna förordning genom att definiera specifika indikatorer för varje delprogram och typ av projekt och genom att inrätta en ram för övervakning och utvärdering. Det är särskilt viktigt att kommissionen genomför lämpliga samråd under sitt förberedande arbete, inklusive på expertnivå, och att dessa samråd genomförs i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning. För att säkerställa lika stor delaktighet i förberedelsen av delegerade akter erhåller Europaparlamentet och rådet alla handlingar samtidigt som medlemsstaternas experter, och deras experter ges systematiskt tillträde till möten i kommissionens expertgrupper som arbetar med förberedelse av delegerade akter.

([34]) EGT L 1, 3.1.1994, s. 3.
([35]) EUT L 123, 12.5.2016, s. 1.
([36]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter (EUT L 55, 28.2.2011, s. 13).

(47) Eftersom målen för denna förordning, nämligen att genom god styrning och en flerpartsstrategi bidra till en hög nivå av miljöskydd och en ambitiös klimatpolitik, till hållbar utveckling och till uppnående av målen i unionens lagstiftning, strategier, planer och internationella åtaganden för miljö, biologisk mångfald, klimat, cirkulär ekonomi och i relevanta delar för förnybar energi och energieffektivitet, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av denna förordnings omfattning och verkningar, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.

(48) Förordning (EU) nr 1293/2013 bör därför upphävas.

(49) Det bör säkerställas en smidig, oavbruten övergång mellan det tidigare programmet för miljö och klimatpolitik (Life) och Life-programmet, och en anpassning av Life-programmets start till inledningen av den fleråriga budgetramens genomförande enligt förordning (EU, Euratom) 2020/2093. Denna förordning bör därför skyndsamt träda i kraft och bör tillämpas med retroaktiv verkan från och med den 1 januari 2021.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

Allmänna bestämmelser

Artikel 1

Innehåll

Genom denna förordning inrättas ett program för miljö och klimatpolitik (Life) (*Life-programmet*) under perioden för den fleråriga budgetramen 2021–2027. Life-programmets löptid är anpassad till den fleråriga budgetramens löptid.

I denna förordning fastställs även Life-programmets mål, dess budget för perioden 2021–2027, formerna för unionsfinansiering och reglerna för tillhandahållande av sådan finansiering.

Artikel 2

Definitioner

I denna förordning gäller följande definitioner:

1. *strategiska naturprojekt*: projekt som stöder uppnåendet av unionens mål för natur och biologisk mångfald genom att genomföra enhetliga åtgärdsprogram i medlemsstaterna för att integrera dessa mål och prioriteringar i andra politikområden och finansieringsinstrument, inbegripet genom ett samordnat genomförande av de prioriterade planer för åtgärder som antagits enligt direktiv 92/43/EEG.

2. *strategiska integrerade projekt*: projekt som på regional, multiregional, nationell eller transnationell nivå genomför strategier eller handlingsplaner för miljö eller klimat som utarbetats av medlemsstaternas myndigheter och som krävs enligt särskild unionslagstiftning eller unionspolitik för miljö, klimat eller i relevanta delar för energi, samtidigt som de säkerställer berörda parters medverkan och främjar samordning med och mobilisering av minst en annan nationell eller privat finansieringskälla eller andra unionsmedel.

3. *projekt för tekniskt bistånd*: projekt som stöder utvecklingen av kapacitet för deltagande i standardåtgärdsprojekt, förberedelser av strategiska naturprojekt och strategiska integrerade projekt, förberedelser för att få tillgång till unionens övriga finansieringsinstrument, eller andra åtgärder som är nödvändiga för att förbereda en utökning eller reproduktion av resultat från andra projekt som finansierats genom Life-programmet, dess föregångare eller andra unionsprogram, i syfte att uppnå de mål för Life-programmet som anges i artikel 3; sådana projekt kan även inbegripa kapacitetsuppbyggnad med anknytning till den verksamhet som medlemsstaternas myndigheter bedriver för ett verkligt deltagande i Life-programmet.

4. *standardåtgärdsprojekt*: projekt, förutom strategiska integrerade projekt, strategiska naturprojekt eller projekt för tekniskt bistånd, som syftar till att uppnå Life-programmets specifika mål.

5. *blandfinansieringsinsatser*: åtgärder som stöds genom unionens budget, inbegripet inom ramen för blandfinansieringsinstrument enligt artikel 2.6 i budgetförordningen, i vilka icke-återbetalningspliktiga former av stöd, finansieringsinstrument, eller både och, från unionens budget kombineras med återbetalningspliktiga former av stöd från institutioner för utvecklingsfinansiering eller andra offentliga finansinstitut, kommersiella finansiella institut och investerare.

6. *rättslig enhet*: varje fysisk eller juridisk person som inrättats och erkänts som sådan enligt nationell rätt, unionsrätt eller internationell rätt, som har rättskapacitet och kapacitet att för egen räkning utöva rättigheter och ha skyldigheter, eller varje enhet som saknar rättskapacitet i enlighet med artikel 197.2 c i budgetförordningen.

Artikel 3

Mål

1. Life-programmets allmänna mål ska vara att bidra till övergången till en hållbar, cirkulär, energieffektiv, klimatneutral och klimattålig ekonomi baserad på förnybar energi, för att skydda, återställa och förbättra kvaliteten på miljön, inklusive luften, vattnet och marken, och att stoppa och vända förlusten av biologisk mångfald samt till att bekämpa förstöringen av ekosystem, inbegripet genom att stödja genomförandet och förvaltningen av Natura 2000-nätverket, för att därigenom bidra till hållbar utveckling. Life-programmet ska också stödja genomförandet av allmänna handlingsprogram som antagits i enlighet med artikel 192.3 i EUF-fördraget.

2. Life-programmet ska ha följande specifika mål:

a) Att utveckla, demonstrera och främja innovativa tekniker, metoder och tillvägagångssätt för att uppnå målen i unionens lagstiftning och politik på miljöområdet, inbegripet natur och biologisk mångfald, och klimatområdet, inbegripet övergången till förnybar energi och ökad energieffektivitet, och att bidra till kunskapsbasen och tillämpningen av bästa praxis, i synnerhet när det gäller natur och biologisk mångfald, inbegripet genom stöd till Natura 2000-nätverket.

b) Att stödja utarbetandet, genomförandet, övervakningen och upprätthållandet av unionens relevanta lagstiftning och politik på miljöområdet, inbegripet natur och biologisk mångfald, och på klimatområdet och avseende övergången till förnybar energi eller ökad energieffektivitet, inbegripet genom att förbättra styrningen på alla nivåer, i synnerhet genom att öka de offentliga och privata aktörernas kapacitet och det civila samhällets deltagande.

c) Att fungera som en katalysator för det storskaliga införandet av framgångsrika tekniska och politikrelaterade lösningar för att genomföra unionens relevanta lagstiftning och politik på miljöområdet, inbegripet natur och biologisk mångfald, och på klimatområdet och avseende övergången till förnybar energi eller ökad energieffektivitet, genom att reproducera resultat, integrera dithörande mål i andra politikområden samt i den offentliga och privata sektorns verksamhet, mobilisera investeringar och förbättra tillgången till finansiering.

Artikel 4

Struktur

Life-programmet ska ha följande struktur:

1. Området *Miljö*, som omfattar

   a) delprogrammet *Natur och biologisk mångfald*,

   b) delprogrammet *Cirkulär ekonomi och livskvalitet*.

2. Området *Klimatpolitik*, som omfattar

a) delprogrammet *Begränsning av och anpassning till klimatförändringar*,

b) delprogrammet *Övergång till ren energi*.

Artikel 5

Budget

1. Finansieringsramen för genomförandet av Life-programmet för perioden 1 januari 2021–31 december 2027 ska vara 5 432 000 000 EUR i löpande priser.

2. Den vägledande fördelningen av det belopp som anges i punkt 1 ska vara

a) 3 488 000 000 EUR för området *Miljö*, varav

i) 2 143 000 000 EUR för delprogrammet *Natur och biologisk mångfald*, och

ii) 1 345 000 000 EUR för delprogrammet *Cirkulär ekonomi och livskvalitet*,

b) 1 944 000 000 EUR för området *Klimatpolitik*, varav

i) 947 000 000 EUR för delprogrammet *Begränsning av och anpassning till klimatförändringar*, och

ii) 997 000 000 EUR för delprogrammet *Övergång till ren energi*.

3. De belopp som anges i punkterna 1 och 2 ska inte påverka tillämpningen av bestämmelserna om flexibilitet i förordning (EU, Euratom) 2020/2093 och i budgetförordningen.

4. Utan hinder av vad som sägs i punkt 2 ska minst 60 % av de budgetmedel som tilldelas projekt som stöds genom verksamhetsbidrag på området *Miljö* som avses i punkt 2 a anslås till bidrag för projekt som stöder delprogrammet *Natur och biologisk mångfald* som avses i punkt 2 a i.

5. Life-programmet får finansiera kommissionens verksamhet avseende tekniskt och administrativt bistånd för dess genomförande, såsom verksamhet som rör förberedelser, övervakning, kontroll, revision och utvärdering, inklusive om centrala informationstekniska system, och nätverksverksamhet till stöd för Life-programmets nationella kontaktpunkter, inbegripet utbildning, verksamhet för ömsesidigt lärande och evenemang för att utbyta erfarenheter.

6. Life-programmet får finansiera verksamhet som genomförs av kommissionen till stöd för utarbetandet, genomförandet och integreringen av unionens lagstiftning och politik för miljö, klimat eller i relevanta delar för energi i syfte att uppnå de mål som anges i artikel 3. Sådan verksamhet kan innefatta följande:

a) Information och kommunikation, inbegripet kampanjer för att öka medvetenheten, och gemensam kommunikation om unionens politiska prioriteringar samt om genomförande- och införlivandestatusen för unionslagstiftning för miljö, klimat eller i relevanta delar för energi.

b) Studier, undersökningar samt utveckling av modeller och scenarier.

c) Förberedelser, genomförande, övervakning, kontroll och utvärdering av lagstiftning, politik och program samt bedömning och analys av projekt som inte finansieras genom Life-programmet, om de bidrar till de mål som anges i artikel 3.

d) Workshoppar, konferenser och möten.

e) Nätverksbyggande och plattformar för bästa praxis.

f) Andra verksamheter, såsom utdelning av priser.

Artikel 6

Tredjeländer som är associerade till Life-programmet

1. Life-programmet ska vara öppet för deltagande för följande tredjeländer:

a) Medlemmar av Europeiska frihandelssammanslutningen som är medlemmar i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), i enlighet med villkoren i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

b) Anslutande länder, kandidatländer och potentiella kandidater, i enlighet med de allmänna principer och allmänna villkor för dessa länders deltagande i unionsprogram som fastställs i respektive ramavtal och associeringsrådsbeslut eller i liknande avtal, och i enlighet med de särskilda villkor som föreskrivs i avtal mellan unionen och dessa länder.

c) Länder som omfattas av den europeiska grannskapspolitiken, i enlighet med de allmänna principer och allmänna villkor för dessa länders deltagande i unionsprogram som fastställs i respektive ramavtal och associeringsrådsbeslut eller i liknande avtal, och i enlighet med de särskilda villkor som föreskrivs i avtal mellan unionen och dessa länder.

d) Andra tredjeländer, i enlighet med de villkor som fastställs i ett särskilt avtal som omfattar tredjelandets deltagande i unionsprogram, förutsatt att avtalet

i) säkerställer en rättvis balans vad gäller bidrag från och förmåner till det tredjeland som deltar i unionsprogrammen,

ii) föreskriver villkoren för deltagande i programmen, inbegripet beräkning av ekonomiska bidrag till enskilda program, och deras administrativa kostnader,

iii) inte ger tredjelandet någon beslutsbefogenhet i fråga om unionsprogrammet,

iv) garanterar unionens rätt att säkerställa en sund ekonomisk förvaltning och att skydda sina ekonomiska intressen.

De bidrag som avses i första stycket d ii ska utgöra inkomster avsatta för särskilda ändamål i enlighet med artikel 21.5 i budgetförordningen.

2. När ett tredjeland deltar i Life-programmet genom ett beslut antaget enligt ett internationellt avtal eller på grundval av något annat rättsligt instrument ska tredjelandet bevilja de rättigheter och den tillgång som krävs för att den behöriga utanordnaren, Olaf och revisionsrätten ska kunna utöva sina respektive befogenheter på ett heltäckande sätt. När det gäller Olaf ska dessa rättigheter innefatta rätten att göra utredningar, inklusive kontroller och inspektioner på platsen, i enlighet med förordning (EU, Euratom) nr 883/2013.

Artikel 7

Internationellt samarbete

Under Life-programmets genomförande ska samarbete med berörda internationella organisationer, och med deras institutioner och organ, vara möjligt om det krävs för att uppnå de mål som anges i artikel 3.

Artikel 8

Synergier med andra unionsprogram

Kommissionen ska underlätta ett konsekvent genomförande av Life-programmet. Kommissionen och medlemsstaterna ska underlätta samordning och samstämmighet med Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden+ inrättad enligt en Europaparlamentets och rådets förordning om Europeiska socialfonden+ (ESF+) (*Europeiska socialfonden+*), Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs-, fiskeri. och vattenbruksfonden, Horisont Europa, Fonden för ett sammanlänkat Europa inrättad enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1316/2013 ([37]) och InvestEU-programmet inrättat enligt förordning (EU) 2021/523, för att skapa synergier, särskilt vad gäller strategiska naturprojekt och strategiska integrerade projekt, och för att stödja utnyttjande och reproduktion av lösningar som utvecklats inom ramen för Life-programmet. Kommissionen och medlemsstaterna ska eftersträva komplementaritet på alla nivåer.

Artikel 9

Genomförande och former för unionsfinansiering

1. Kommissionen ska genomföra Life-programmet genom direkt förvaltning eller indirekt förvaltning med organ som avses i artikel 62.1 c i budgetförordningen.

2. Life-programmet får tillhandahålla finansiering i alla former som anges i budgetförordningen, särskilt bidrag, priser och upphandling. Det får också tillhandahålla finansiering i form av finansieringsinstrument inom blandfinansieringsinsatser.

3. Minst 85 % av Life-programmets budget ska anslås

a) till de bidrag som avses i artikel 11.2 och 11.6,

b) till projekt som finansieras genom andra finansieringsformer i den omfattning som anges i det fleråriga arbetsprogram som avses i artikel 18, eller,

c) när så är lämpligt och i den omfattning som anges i det fleråriga arbetsprogram som avses i artikel 18, till finansiering i form av finansieringsinstrument inom blandfinansieringsinsatser som avses i punkt 2 i den här artikeln.

Kommissionen ska säkerställa att de projekt som finansieras genom andra finansieringsformer är helt i linje med de mål som anges i artikel 3.

Det högsta belopp som anslås till de bidrag som avses i artikel 11.4 ska uppgå till 15 miljoner EUR.

4. De högsta medfinansieringssatserna för de stödberättigande åtgärder som avses i artikel 11.2 a–d i denna förordning ska vara upp till 60 % av de stödberättigande kostnaderna och upp till 75 % för de projekt som finansieras inom delprogrammet *Natur och biologisk mångfald*, särskilt de som rör prioriterade livsmiljöer eller arter som en del i genomförandet av direktiv 92/43/EEG, eller som rör de fågelarter som prioriteras för finansiering av den kommitté för anpassning till den tekniska och vetenskapliga utvecklingen som inrättats enligt artikel 16 i direktiv 2009/147/EG, när det är nödvändigt för att uppnå bevarandemålet. För de åtgärder som avses i artikel 11.6 i denna förordning ska den högsta medfinansieringssatsen vara 70 % av de stödberättigande kostnaderna. Utan att det påverkar tillämpningen av de relevanta och på förhand fastställda högsta medfinansieringssatserna ska specifika satser preciseras närmare i det fleråriga arbetsprogram som avses i artikel 18 i denna förordning. De specifika satserna får anpassas i enlighet med kraven för varje delprogram, projekttyp eller bidragstyp.

([37]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1316/2013 av den 11 december 2013 om inrättande av Fonden för ett sammanlänkat Europa, om ändring av förordning (EU) nr 913/2010 och om upphävande av förordningarna (EG) nr 680/2007 och (EG) nr 67/2010 (EUT L 348, 20.12.2013, s. 129).

För de projekt som avses i artikel 11.4 ska de högsta medfinansieringssatserna inte överstiga 95 % av de stödberättigande kostnaderna under den period som omfattas av det första fleråriga arbetsprogrammet; för det andra fleråriga arbetsprogrammet och med förbehåll för bekräftelse i det arbetsprogrammet ska medfinansieringssatsen vara 75 % av de stödberättigande kostnaderna.

5. Kvalitet ska vara det kriterium som styr projektutvärderings- och tilldelningsförfarandet inom Life-programmet. Kommissionen ska eftersträva verklig, kvalitetsbaserad geografisk täckning i hela unionen, inbegripet genom att stödja medlemsstaterna för att höja projektens kvalitet genom kapacitetsuppbyggnad.

KAPITEL II

Stödberättigande

Artikel 10

Bidrag

Bidrag inom ramen för Life-programmet ska tilldelas och förvaltas i enlighet med avdelning VIII i budgetförordningen.

Artikel 11

Stödberättigande åtgärder

1. Endast åtgärder som genomför de mål som anges i artikel 3 ska berättiga till finansiering.

2. Bidrag får finansiera följande typer av åtgärder:

a) Strategiska naturprojekt inom det delprogram som avses i artikel 4.1 a.

b) Strategiska integrerade projekt inom de delprogram som avses i artikel 4.1 b, 4.2 a och 4.2 b.

c) Projekt för tekniskt bistånd.

d) Standardåtgärdsprojekt.

e) Andra åtgärder som krävs för att uppnå det allmänna mål som anges i artikel 3.1, inbegripet samordnings- och stödåtgärder för kapacitetsuppbyggnad, spridning av information och kunskap samt medvetandehöjande åtgärder för att stödja övergången till förnybar energi och ökad energieffektivitet.

3. Projekt inom delprogrammet *Natur och biologisk mångfald* som gäller förvaltning, återställande och övervakning av Natura 2000-områden i enlighet med direktiven 92/43/EEG och 2009/147/EG ska beakta prioriteringar som anges i nationella och regionala planer, strategier och nationell och regional politik om bevarande av natur och biologisk mångfald, inbegripet i de prioriterade planer för åtgärder som antagits enligt direktiv 92/43/EEG.

4. Projekt för tekniskt bistånd för kapacitetsuppbyggnad med anknytning till den verksamhet som medlemsstaternas myndigheter bedriver för att förbättra det verkliga deltagandet i Life-programmet ska stödja verksamhet i de medlemsstater där det verkliga deltagandet är lågt, i syfte att förbättra de nationella kontaktpunkternas tjänster i hela unionen och öka de inlämnade förslagens övergripande kvalitet.

5. Bidrag får finansiera verksamhet utanför en medlemsstat eller ett utomeuropeiskt land eller territorium som är knutet till den, under förutsättning att projektet eftersträvar unionens miljö- och klimatmål och att denna verksamhet är nödvändig för att säkerställa ändamålsenligheten hos insatser som genomförs i en medlemsstat eller i ett utomeuropeiskt land eller territorium som är knutet till den, eller för att stödja internationella avtal som unionen är part i genom bidrag till anordnandet av multilaterala konferenser. Det högsta bidraget till internationella överenskommelser för anordnandet av multilaterala konferenser ska vara 3,5 miljoner EUR för Life-programmets löptid enligt artikel 1, och sådana bidrag ska inte räknas med i det tröskelvärde som avses i artikel 9.3 första stycket.

6. Driftsbidrag ska stödja ideella enheter som deltar i utarbetandet, genomförandet och upprätthållandet av unionens lagstiftning och politik och som främst är verksamma inom området miljö eller klimatpolitik, inbegripet energiomställning, i linje med Life-programmets mål som anges i artikel 3.

Artikel 12

Stödberättigade enheter

1. Utöver de kriterier som anges i artikel 197 i budgetförordningen ska de urvalskriterier som anges i punkterna 2 och 3 i den här artikeln tillämpas på enheter.

2. Följande enheter ska vara stödberättigade:

a) Rättsliga enheter som är etablerade i något av följande länder eller territorier:

i) En medlemsstat eller ett utomeuropeiskt land eller territorium som är knutet till den.

ii) Ett tredjeland som är associerat till Life-programmet.

iii) Andra tredjeländer som förtecknas i det fleråriga arbetsprogram som avses i artikel 18, på de villkor som anges i punkterna 4 och 5 i den här artikeln.

b) Varje rättslig enhet som inrättats enligt unionsrätten eller varje internationell organisation.

3. Fysiska personer ska inte vara stödberättigade.

4. Rättsliga enheter som är etablerade i ett tredjeland som inte är associerat till Life-programmet ska i undantagsfall vara stödberättigade när det är nödvändigt för att nå målen för en viss åtgärd i syfte att säkerställa att de insatser som genomförs i unionen är ändamålsenliga.

5. Rättsliga enheter som är etablerade i ett tredjeland som inte är associerat till Life-programmet ska i princip bära kostnaderna för sitt deltagande.

Artikel 13

Direkt tilldelning

Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 188 i budgetförordningen får bidrag tilldelas utan ansökningsomgång till de organ som förtecknas i bilaga I till den här förordningen.

Artikel 14

Specificering av tilldelningskriterierna

Kommissionen ska ange tilldelningskriterierna i det fleråriga arbetsprogram som avses i artikel 18 och i meddelandena om ansökningsomgångar, med beaktande av följande principer:

a) Projekt som finansieras genom Life-programmet ska vara av unionsintresse genom att de på ett betydande sätt bidrar till uppnåendet av Life-programmets allmänna och specifika mål som anges i artikel 3, ska inte undergräva dessa mål och ska, närhelst detta är möjligt, främja användning av miljöanpassad offentlig upphandling.

b) Projekten ska säkerställa ett kostnadseffektivt tillvägagångssätt och vara tekniskt och finansiellt enhetliga.

c) De projekt som har störst potential att bidra till att uppnå de mål som anges i artikel 3 ska prioriteras.

d) De projekt som ger sidovinster och främjar synergier mellan de olika delprogram som anges i artikel 4 ska få en bonus i utvärderingen.

e) De projekt som har störst potential att reproduceras och utnyttjas av den offentliga eller privata sektorn eller att mobilisera de största investeringarna eller finansiella resurserna (potential att fungera som en katalysator) ska få en bonus i utvärderingen.

f) Det ska säkerställas att resultaten från standardåtgärdsprojekt kan reproduceras.

g) De projekt som bygger på eller utökar resultaten från andra projekt som finansieras genom Life-programmet, dess föregångare eller andra unionsmedel ska få en bonus i utvärderingen.

h) När så är lämpligt ska särskild uppmärksamhet ges till projekt i geografiska områden med särskilda behov eller särskild sårbarhet, såsom områden med specifika miljöutmaningar eller naturliga begränsningar, gränsöverskridande områden, områden med högt naturvärde och yttersta randområden.

Artikel 15

Stödberättigande kostnader för förvärv av mark

Utöver de kriterier som anges i artikel 186 i budgetförordningen, ska kostnader för förvärv av mark anses stödberättigande förutsatt att följande villkor är uppfyllda:

a) Förvärvet bidrar till att förbättra, bevara och återställa integriteten hos det Natura 2000-nätverk som upprättats enligt artikel 3 i direktiv 92/43/EEG, inbegripet genom att förbättra konnektiviteten genom skapande av korridorer, förbindelsefunktioner eller andra delar av grön infrastruktur.

b) Förvärv av mark är det enda eller det mest kostnadseffektiva sättet att uppnå det eftersträvade bevaranderesultatet.

c) Den förvärvade marken reserveras på lång sikt för sådan användning som är förenlig med Life-programmets specifika mål.

d) Den berörda medlemsstaten säkerställer, genom överföring eller på annat sätt, att marken långsiktigt avsätts för naturbevarande ändamål.

Artikel 16

Kumulativ och alternativ finansiering

1. En åtgärd som har fått bidrag från något annat unionsprogram får också erhålla bidrag genom Life-programmet, förutsatt att bidragen inte täcker samma kostnader och att åtgärden strävar efter att uppnå de miljö- eller klimatmål som anges i artikel 3 och inte undergräver något av dem. Reglerna för det relevanta unionsprogrammet ska tillämpas för det motsvarande bidraget till åtgärden. Den kumulativa finansieringen får inte överstiga de totala stödberättigande kostnaderna för åtgärden. Stödet från de olika unionsprogrammen får beräknas proportionellt i enlighet med de dokument som anger villkoren för stödet.

2. Stöd från Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden+ eller Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling, i enlighet med de relevanta bestämmelserna i en Europaparlamentets och rådets förordning om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden+, Sammanhållningsfonden, Fonden för en rättvis omställning samt Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden, och om finansiella regler för dessa fonder och för Asyl-, migrations-och integreringsfonden, Fonden för inre säkerhet och Instrumentet för gränsförvaltning och visering samt de relevanta bestämmelserna i en Europaparlamentets och rådets förordning om fastställande av regler för stöd till de strategiska planer som medlemsstaterna ska upprätta inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken (*strategiska planer för den gemensamma jordbrukspolitiken*) och som finansieras av

Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) samt om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1305/2013 och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1307/2013, får tilldelas åtgärder som certifierats med en *spetskompetensstämpel* inom ramen för Life-programmet genom att de uppfyller följande kumulativa villkor:

a) De har bedömts i en ansökningsomgång inom ramen för Life-programmet.

b) De uppfyller minimikvalitetskraven i den ansökningsomgången.

c) De kan inte finansieras i den ansökningsomgången på grund av budgetbegränsningar.

KAPITEL III

Blandfinansieringsinsatser

Artikel 17

Blandfinansieringsinsatser

Blandfinansieringsinsatser inom ramen för Life-programmet ska genomföras i enlighet med förordning (EU) 2021/523 och avdelning X i budgetförordningen, med vederbörlig hänsyn tagen till kraven om hållbarhet och insyn.

KAPITEL IV

Programplanering, övervakning, rapportering och utvärdering

Artikel 18

Flerårigt arbetsprogram

1. Kommissionen ska genom genomförandeakter anta fleråriga arbetsprogram för Life-programmet. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 22.2.

2. Varje flerårigt arbetsprogram ska i enlighet med de mål som anges i artikel 3 innehålla uppgifter om följande:

a) Belopp som ska fördelas mellan behov inom varje delprogram och mellan olika typer av finansiering, samt det högsta totala belopp som ska anslås till de bidrag som avses i artikel 11.2 a och b.

b) Det högsta totala beloppet för finansiering i form av finansieringsinstrument som ingår i blandfinansieringsinsatser inom ramen för Life-programmet, i tillämpliga fall.

c) Det högsta totala beloppet för bidrag som ska tilldelas de organ som förtecknas i bilaga I i enlighet med artikel 13.

d) De projektämnen eller särskilda behov för vilka det finns en förhandstilldelning av medel för de projekt som avses i artikel 11.2 c och d.

e) De strategier och planer som strategiska integrerade projekt är inriktade på och för vilka medel kan sökas för de projekt som avses i artikel 11.2 b.

f) Den maximala stödberättigande perioden för projektens genomförande.

g) Vägledande tidsplaner för ansökningsomgångarna för den period som omfattas av det fleråriga arbetsprogrammet.

h) Den tekniska metoden för förfarandet för inlämning och urval av projekt och tilldelningskriterierna i enlighet med de principer som avses i artikel 14.

i) De medfinansieringssatser som avses i artikel 9.4.

j) De högsta medfinansieringssatserna för de stödberättigande åtgärder som avses i artikel 11.2 e.

k) I förekommande fall, närmare regler om tillämpningen av kumulativ och alternativ finansiering.

l) Lågt verkligt deltagande och stödberättigande verksamhet samt tilldelningskriterier för projekt för tekniskt bistånd för kapacitetsuppbyggnad med anknytning till den verksamhet som medlemsstaternas myndigheter bedriver för ett verkligt deltagande i Life-programmet.

3. Löptiden för det första fleråriga arbetsprogrammet ska vara fyra år, och löptiden för det andra fleråriga arbetsprogrammet ska vara tre år.

4. Inom ramen för de fleråriga arbetsprogrammen ska kommissionen offentliggöra meddelanden om ansökningsomgångar för den berörda perioden. Kommissionen ska säkerställa att outnyttjade medel i en viss ansökningsomgång omfördelas mellan de olika typer av åtgärder som avses i artikel 11.2 inom samma område.

5. Kommissionen ska säkerställa att det hålls samråd med berörda parter under utarbetandet av de fleråriga arbetsprogrammen.

Artikel 19

Övervakning och rapportering

1. Kommissionen ska, på grundval av de indikatorer som anges i bilaga II, rapportera om Life-programmets framsteg när det gäller att uppnå de mål som anges i artikel 3.

2. För att säkerställa en ändamålsenlig bedömning av Life-programmets framsteg när det gäller att uppnå dess mål ges kommissionen befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 23 i syfte att ändra bilaga II för att se över eller komplettera indikatorerna där det anses nödvändigt, inbegripet för att säkerställa överensstämmelsen med de indikatorer som anges för andra unionsprogram, och i syfte att komplettera denna förordning med bestämmelser om inrättande av en ram för övervakning och utvärdering.

3. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 23 med avseende på att komplettera denna förordning genom att, på grundval av bilaga II, fastställa specifika indikatorer för varje delprogram och projekttyp.

4. Kommissionen ska säkerställa att uppgifter för övervakning av programmets genomförande och resultat samlas in effektivt, på ett ändamålsenligt sätt och rättidigt. I detta syfte och i enlighet med relevanta metoder ska proportionella rapporteringskrav ställas på mottagarna av unionsmedel för att möjliggöra insamling av aggregerbara output- och effektindikatorer på projektnivå för alla relevanta specifika miljö- och klimatpolitiska mål, inbegripet rörande Natura 2000 och utsläppen av vissa luftföroreningar, inbegripet koldioxid.

5. Kommissionen ska regelbundet övervaka och rapportera om integrering av målen för klimat och biologisk mångfald, inklusive utgiftsbeloppet. Med beaktande av Life-programmets efterfrågestyrda karaktär förväntas 61 % av det totala beloppet för Life-programmet enligt definitionen i artikel 5 bidra till budgetmålet att minst 30 % av utgifterna i budgeten ska bidra till klimatmålen. Detta bidrag ska spåras genom unionens system för klimatmarkörer. Denna förordning ska bidra till integreringen av åtgärder för biologisk mångfald i unionens politik och till uppnåendet av det övergripande målet att anslå 7,5 % av de årliga utgifterna inom ramen för den fleråriga budgetramen till målen för biologisk mångfald 2024 och 10 % av de årliga utgifterna inom ramen för den fleråriga budgetramen till målen för biologisk mångfald 2026 och 2027, samtidigt som de befintliga överlappningarna mellan klimatmålen och målen för biologisk mångfald beaktas.

Utgifter som rör biologisk mångfald ska spåras med användning av en ändamålsenlig, transparent och övergripande metod som ska fastställas av kommissionen i samarbete med Europaparlamentet och rådet, i enlighet med det interinstitutionella avtalet av den 16 december 2020 mellan Europaparlamentet, Europeiska unionens råd och Europeiska kommissionen om budgetdisciplin, samarbete i budgetfrågor och sund ekonomisk förvaltning samt om nya egna medel, inbegripet en färdplan för införandet av nya egna medel. Dessa spårningsmetoder ska användas för att kvantifiera de åtagandebemyndiganden som väntas bidra till mål för klimat och biologisk mångfald under den fleråriga budgetramen för 2021–2027 på lämplig uppdelningsnivå. Utgifterna ska redovisas varje år i programförklaringen. Life-programmets bidrag till unionens mål för klimat och biologisk mångfald ska rapporteras regelbundet inom ramen för utvärderingar och den årliga rapporten.

6. Kommissionen ska bedöma synergierna mellan Life-programmet och andra kompletterande unionsprogram och mellan dess delprogram.

Artikel 20

Utvärdering

1. Kommissionen ska utföra utvärderingar som föreskrivs i den här förordningen rättidigt så att de kan användas i beslutsprocessen, med vederbörlig hänsyn till samstämmighet, synergier, mervärde för unionen och långsiktig hållbarhet, och med beaktande av unionens klimat- och miljöprioriteringar.

2. Kommissionen ska utföra halvtidsutvärderingen av Life-programmet när det finns tillräcklig information om dess genomförande, dock senast 42 månader efter det att genomförandet av Life-programmet inleddes, med hjälp av de indikatorer som anges i enlighet med bilaga II.

Utvärderingen ska åtminstone omfatta följande:

a) De kvalitativa och kvantitativa aspekterna av Life-programmets genomförande.

b) Resursanvändningens effektivitet.

c) I vilken utsträckning målen för samtliga åtgärder har uppnåtts, om möjligt med uppgift om resultat och effekter.

d) Projektens faktiska eller förväntade framgång när det gäller att mobilisera andra unionsmedel, med särskilt beaktande av fördelarna med ökad samstämmighet med unionens övriga finansieringsinstrument.

e) I vilken utsträckning synergier mellan målen har uppnåtts och Life-programmets komplementaritet med andra relevanta unionsprogram.

f) Life-programmets mervärde för unionen och långsiktiga effekter, i syfte att fatta beslut om förlängning, ändring eller tillfälligt upphävande av åtgärder.

g) I vilken utsträckning berörda parter har involverats.

h) En kvantitativ och kvalitativ analys av Life-programmets bidrag till bevarandestatusen för de livsmiljöer och arter som förtecknas i direktiven 92/43/EEG och 2009/147/EG.

i) En analys av den geografiska täckningen i hela unionen som avses i artikel 9.5, och, om ingen sådan täckning uppnås, en analys av de bakomliggande orsakerna till en sådan avsaknad av täckning.

3. Vid slutet av Life-programmets genomförande, dock senast fyra år efter slutet av den period som anges i artikel 1 andra stycket, ska kommissionen göra en slutlig utvärdering av Life-programmet.

4. Kommissionen ska lägga fram slutsatserna från utvärderingarna tillsammans med sina egna iakttagelser för Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén. Kommissionen ska göra resultaten av utvärderingarna allmänt tillgängliga.

KAPITEL V

Övergångsbestämmelser och slutbestämmelser

Artikel 21

Information, kommunikation och publicitet

1. Mottagarna av unionsfinansiering ska framhålla att finansieringen kommer från unionen och säkerställa unionsfinansieringens synlighet, i synnerhet när de främjar projekten och deras resultat, genom att tillhandahålla enhetlig, ändamålsenlig och proportionell riktad information till olika målgrupper, däribland medierna och allmänheten. I detta syfte ska mottagarna använda Life-programmets logotyp som avbildas i bilaga III. Alla varaktiga konsumtionsvaror som erhålls inom ramen för Life-programmet ska bära Life-programmets logotyp såvida inte kommissionen har angett något annat. När användningen av Life-programmets logotyp inte är möjlig, ska Life-programmet nämnas i all kommunikationsverksamhet, inbegripet på anslagstavlor på strategiska platser som är synliga för allmänheten.

2. Kommissionen ska genomföra informations- och kommunikationsåtgärder avseende Life-programmet, åtgärder som vidtagits inom ramen för Life-programmet och uppnådda resultat. Finansiella medel som tilldelas Life-programmet ska också bidra till den gemensamma kommunikationen om unionens politiska prioriteringar, i den mån dessa prioriteringar har anknytning till de mål som anges i artikel 3.

Artikel 22

Kommittéförfarande

1. Kommissionen ska biträdas av kommittén för Life-programmet. Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i förordning (EU) nr 182/2011.

2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.

3. Om kommittén inte avger något yttrande, ska kommissionen inte anta utkastet till genomförandeakt och artikel 5.4 tredje stycket i förordning (EU) nr 182/2011 ska tillämpas.

4. Kommissionen ska årligen rapportera till kommittén om de övergripande framstegen med att genomföra Life-programmets delprogram och om särskilda åtgärder inom ramen för Life-programmet, bland annat om blandfinansieringsinsatser som genomförts med budgetmedel som anslagits från Life-programmet.

Artikel 23

Utövande av delegeringen

1. Befogenheten att anta delegerade akter ges till kommissionen med förbehåll för de villkor som anges i denna artikel.

2. Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artikel 19.2 och 19.3 ges till kommissionen till och med den 31 december 2028.

3. Den delegering av befogenhet som avses i artikel 19.2 och 19.3 får när som helst återkallas av Europaparlamentet eller rådet. Ett beslut om återkallelse innebär att delegeringen av den befogenhet som anges i beslutet upphör att gälla. Beslutet får verkan dagen efter det att det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*, eller vid ett senare i beslutet angivet datum. Det påverkar inte giltigheten av delegerade akter som redan har trätt i kraft.

4. Innan kommissionen antar en delegerad akt ska den samråda med experter som utsetts av varje medlemsstat i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning.

5. Så snart kommissionen antar en delegerad akt ska den samtidigt delge Europaparlamentet och rådet denna.

6. En delegerad akt som antas enligt artikel 19.2 och 19.3 ska träda i kraft endast om varken Europaparlamentet eller rådet har gjort invändningar mot den delegerade akten inom en period på två månader från den dag då akten delgavs Europaparlamentet och rådet, eller om både Europaparlamentet och rådet, före utgången av den perioden, har underrättat kommissionen om att de inte kommer att invända. Denna period ska förlängas med två månader på Europaparlamentets eller rådets initiativ.

Artikel 24

Upphävande

Förordning (EU) nr 1293/2013 upphör att gälla med verkan från och med den 1 januari 2021.

Artikel 25

Övergångsbestämmelser

1. Denna förordning påverkar inte fortsatt genomförande eller ändringar av åtgärder som inletts enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 614/2007 ([38]) och förordning (EU) nr 1293/2013, som ska fortsätta att tillämpas för de berörda projekten fram till dess att de avslutas.

2. Finansieringsramen för Life-programmet får också omfatta de utgifter för tekniskt och administrativt stöd som är nödvändiga för att säkerställa övergången mellan Life-programmet och de åtgärder som antagits enligt förordningarna (EG) nr 614/2007 och (EU) nr 1293/2013.

3. Vid behov får anslag föras in i unionens budget efter 2027 för att täcka de utgifter som föreskrivs i artikel 5.5, i syfte att möjliggöra förvaltning av projekt som inte slutförts senast den 31 december 2027.

4. Återflöden från finansieringsinstrument som inrättats genom förordning (EU) nr 1293/2013 får investeras i finansieringsinstrument som inrättats genom förordning (EU) 2021/523.

5. Anslag som motsvarar inkomster avsatta för särskilda ändamål som uppkommit genom återbetalningar av belopp som betalats ut på felaktiga grunder enligt förordning (EG) nr 614/2007 eller (EU) nr 1293/2013 ska, i enlighet med artikel 21 i budgetförordningen, användas för att finansiera Life-programmet.

Artikel 26

Ikraftträdande och tillämpning

Denna förordning träder i kraft samma dag som den offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Denna förordning ska tillämpas från och med den 1 januari 2021.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Bryssel den 29 april 2021.

På Europaparlamentets vägnar	*På rådets vägnar*
D.M. SASSOLI	A.P. ZACARIAS
Ordförande	*Ordförande*

([38]) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 614/2007 av den 23 maj 2007 om det finansiella instrumentet för miljön (Life+) (EUT L 149, 9.6.2007, s. 1).

BILAGA I

ORGAN SOM FÅR TILLDELAS BIDRAG UTAN ANSÖKNINGSOMGÅNG

1. Europeiska unionens nätverk för genomförande och upprätthållande av miljölagstiftningen (Impel)
2. Det europeiska nätverket för miljöåklagare (ENPE)
3. Europeiska unionens miljödomarförening (EUFJE)

BILAGA II

INDIKATORER

1. Outputindikatorer

   1.1 Antal projekt som utvecklar, demonstrerar och främjar innovativa tekniker och tillvägagångssätt.

   1.2 Antal projekt som tillämpar bästa praxis när det gäller natur och biologisk mångfald.

   1.3 Antal projekt för utarbetande, genomförande, övervakning eller upprätthållande av unionens relevanta lagstiftning och politik.

   1.4 Antal projekt som förbättrar styrningen genom att öka de offentliga och privata aktörernas kapacitet och det civila samhällets deltagande.

   1.5 Antal projekt, inbegripet strategiska integrerade projekt och strategiska naturprojekt, som genomför

   — viktiga planer eller strategier,

   — handlingsprogram för integrering av *Natur och biologisk mångfald*.

2. Resultatindikatorer

   2.1 Nettoförändring för miljön och klimatet, på grundval av aggregeringen av indikatorer på projektnivå som ska specificeras i meddelandena om ansökningsomgångar inom delprogrammen:

   — Natur och biologisk mångfald.

   — *Cirkulär ekonomi och livskvalitet* omfattande minst följande:

   — Luftkvalitet.

   — Mark.

   — Vatten.

   — Avfall.

   — Kemikalier.

   — Buller.

   — Resursanvändning och resurseffektivitet.

   — Begränsning av och anpassning till klimatförändringar.

   — Övergång till ren energi.

   2.2 Kumulativa investeringar till följd av projekten eller tillgång till finansiering (miljoner EUR).

   2.3 Antal organisationer som deltar i projekt eller erhåller driftsbidrag.

   2.4 Andel projekt som har fungerat som en katalysator efter projektets slutdatum.

BILAGA III

LIFE-PROGRAMMETS LOGOTYP

